Hukuk Bölümü 2008/263 E. , 2008/387 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - İŞ KANUNU (4857) Madde 32

"İçtihat Metni"

Davacı : I.T. Tekstil ve San. Tic. Ltd. Şti.

Vekilleri : Av. D.Z.-Av. E.Z.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Antalya Bölge Müdürlüğü'nün 11.8.2005 gün ve 13014 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 32 ve 69. maddelerine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak 102 ve 103. maddelerine göre idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANTALYA 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 14.10.2005 gün ve Müteferrik E:2005/49, Müteferrik K:2005/49 sayı ile, itiraz eden vekilinin idari para cezasının kaldırılmasını talep ettiği, idari para cezası kararı dosyasının, tutanak ve eklerinin, işyeri dosyasının celp edildiği, dosyadaki evrak üzerinde yapılan inceleme sonunda; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Antalya Bölge Müdürlüğü'nün 4857 sayılı İş Kanunu'nun 98. maddeden 107. maddeye kadar olan düzenleme çerçevesinde idari para cezasını 108. madde gereğince uyguladığı ve bu maddede idari para cezasını kimlerin vereceği ve buna karşı itiraza ilişkin düzenleme mevcut olup, kanuni süresi içinde idare mahkemelerinin görevli gösterildiği, İş Kanunu'ndan sonra yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun kabahatler ile ilgili düzenleme yaparak 27, 28, 29. maddelerinde, idari para cezalarına tebliğinden itibaren 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine ve bu mahkemenin itiraz üzerine verdiği karara da 7 gün içinde ağır ceza mahkemesine itiraz yolunu düzenlediği, genel yetki ve görev kurallarının açık hüküm getirmedikçe özel yetki ve görevi kaldırmayacağı, İş Kanunu'nun 108. maddesinde itiraz mercii olarak idare mahkemesini görevli kıldığı ve bu Kanunda başka bir değişiklikte söz konusu olmadığından, Kabahatler Yasası'nın yeni düzenlemelerle kabahate çevrilen hafif hapis ve hafif para cezalarını kapsadığı, daha önceden idari para cezası olarak öngörülen İş Kanunu gibi düzenlemeleri kapsamadığı, kanun koyucunun Kabahatler Yasası'ndan sonra çıkan bir çok yasada idari para cezasına itirazlarda idare mahkemesini yetkili kıldığı, Kabahatler Yasası'nın İş Kanunu'nun 108. maddesini de kapsadığı gibi bir düşüncenin aynı maddede idari para cezasını uygulayacak mercide belirtildiğinden Kabahatler Yasası'na göre Cumhuriyet Savcılıklarının yetkili kılındığı nazara alındığında İş Kanunu'ndan doğan eylemlerde de C.Savcısının idari para cezası kesmeye yetkili olduğu gibi bir düşüncenin ortaya çıkacağı, bunu da kanun koyucunun bu şekilde düşünmediğinin aşikar olduğu, bu gerekçeler doğrultusunda İş Kanunu'na dayalı olarak verilen idari para cezasının Mahkemelerinin inceleyebileceği kararlardan olmadığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/b maddesi gereğince Mahkemelerinin görevsiz olması nedeniyle idari yaptırım kararının Sulh Ceza Mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığının anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara yapılan itirazın reddi suretiyle kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANTALYA 2. İDARE MAHKEMESİ; 15.12.2005 gün ve E:2005/1781, K:2005/1897 sayı ile, davanın, davacı şirketin 4857 sayılı İş Kanunu'nun 32 ve 69. maddelerine aykırı faaliyetten dolayı aynı Kanunun 102/a ve 103. maddesine göre verilen 24.854.-YTL para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 11.8.2005 tarih ve 13014 sayılı davalı idare işleminin iptali istemiyle açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddelerinden söz ederek, Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1.6.2005 tarihinden itibaren idari para cezalarına karşı açılan davaların, Kabahatler Kanunu kapsamında olduğu ve idari yaptırım olarak para cezası öngören kanunlarda itiraz yeri olarak idare mahkemeleri gösterilmiş olsa dahi görüm ve çözümünün adli yargı yerlerinin görev alanına girdiği sonucuna ulaşıldığından, dava konusu para cezasına karşı açılan davada görevli yargı yerinin adli yargı olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 22.12.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı İlknur ALTINTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 32, 69, 102, 103 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 32. maddesinde, ücret ve ücretin ödenmesine, 69. maddesinde, gece süresi ve gece çalışmalarına ilişkin düzenlemelere yer verilmiş; 102. maddesinde, ücret ile ilgili hükümlere aykırılık, 103. maddesinde, yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık halinde verilecek para cezaları belirtilmiş; "İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde ise, "(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir._

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Antalya 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 14.10.2005 gün ve Müteferrik E:2005/49, Müteferrik K:2005/49 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.12.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.